

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XL

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v soboto, dne 17. marca 1928.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 32.

Plenarna seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Po sejah trgovskega, obrtnega in industrijskega odseka, ki so se vršile v sredo, dne 14. t. m., in v katerih so se razpravljala vsa najvažnejša vprašanja, ki se tičejo specialno trgovine, obrti in industrije, se je začela v četrtek, dne 15. t. m. ob 9. uri dopoldne redna javna seja plenuma zbornice. Seji je prisostvoval kot zastopnik vlade načelnik ministrstva trgovine in industrije g. dr. R. Marn.

Ob navzočnosti 41 zborničnih članov je otvoril sejo zbornični predsednik g. I. Jelačin ml. Po ugotovitvi sklepčnosti in pozdravnem govoru je podal predsednik poročilo o delovanju zbornice po zadnji plenarni seji.

Poročilo je obširno in nudi pravo, zaokroženo sliko našega gospodarskega položaja. V poročilu so našteje glavne akcije zbornice v finančnih, davčnih, prometnih, trgovsko-političnih, socialno-političnih in obrtnih zadevah. Ker vsebuje poročilo tudi važne statistične podatke in informacije, ki so trajne vrednosti in bodo gotovo vsakega zanimali, priobčimo poročilo po mogočnosti dobesedno v naslednjih številkah našega lista.

Ob koncu poročila je član g. dr. Fr. Crobath prosil za pojasnilo glede pokojninskega zavarovanja zasebnih namoščencev. Po danem pojasnilu je sprejela zbornica predsednikovo poročilo z odobravanjem na znanje.

Generalni tajnik gosp. dr. Fran Windischer je nato poročal o računskem zaključku za l. 1927 in o proračunu zbornice za l. 1928, kojega je minister g. dr. Spaho z razpisom od 8. februarja 1928 odobril. Proračun izdatkov znaša 3.313.585 Din, proračun dohodkov pa 3.567.057 Din, tako da presejajo dohodki izdatke za 253.472 Din. Trgovinski minister je tudi odobril pobiranje zbornične doklade v višini 15% na splošno in posebno pridobitno, vstevši edinstveni državni pribitek. Na podlagi tozadavnega sklepa zadnje seje dne 19. decembra pr. l., je zbornica za kritje preostalih stroškov preureditve zbornične palače in gradbe stanovanjske hiše najela pri Mestni hranilnici posojilo od 3 milijonov Din na 15-letno amortizacijo z 8% obrestmi. Vsi stroški za preureditve zbornične palače znašajo 4.465.946 Din, od te vsote je bilo dosedaj izplačanih 4.203.194 Din, dočim so stroški za gradbo stanovanjske hiše predvideni na 2.187.000 Din ter je bilo na račun teh stroškov dosedaj izplačanih 932.217 Din. — Po končanem poročilu je naznanil, da je zbornični član g. dr. R. Pipuš radi boleznimi in prezaposlenosti odložil mandat in da pride na njegovo mesto inž. O. Dračar, kar je sprejela zbornica na znanje s tem, da se izreče odstopivšemu g. dr. Pipušu zahvala za njegovo dosedanje delovanje v prid zbornice.

G. Ivan Rebek je ugovarjal, ker zbornični proračun ni bil predložen plenumu zbornice v odobritev, ampak ga je predsedstvo predložilo ministru, ne da bi ga prej odobril plenum. Gosp. dr. Windischer pojasni g. Rebeku, da je po zakonu o zbornicah predložiti proračun ministru že septembra meseca vsakega leta. Ker ni bila tedaj zbornica še konstituirana, ga je morala predložiti ministru brez predhodnega odobrenja plenuma.

Zbornični član g. dr. E. Rekar

uogvarja višini zbornične doklade. Ker se naj pobira 15% zbornična doklada ne samo od davčne osnove, marveč od davčne osnove in edinstvenega državnega pribitka, se je stvarno zbornična doklada od sedanjih 22% zvišala na 28,5%. Ker so pa po čl. 82. fin. zak. 1927/28 avtonomne doklade od osnovnega davka pri pridobitni maksimirane s 25%, je ta določba proračuna nezakonita.

Tajnik g. dr. Windischer je v obširnih izvajanjih pojasnil način budjetiranja in navedel razloge, ki jih je bilo upoštevati pri določitvi doklade. V celoti znaša efekt zvišanja namram lanskemu letu samo 165.000 dinarjev. Če se upošteva, da je donos v prošlem letu padel za 1 milijon, je bilo zvišanje odmerne podlage neobhodno potrebno.

Predsednik g. Jelačin pravi, da povišanje ne bo tako občutno, da zadene samo velika podjetja, za katera je spričo novega zakona davčno breme tako pičlo, da zvišanje zbornične doklade ne pride niti v poštev. G. I. Avsenek je nato predlagal, da se prihodnjemu tiskanemu zapisniku, ki bo poslan zborničnim članom, priloži tudi proračun.

G. Ložar je podal poročilo računskih preglednikov, ki so vknjižbe in priloge pregledali in našli vse v redu. Predlaga, da se da računodajatelju absolutorij; vsi člani, razen g. Rebeka, so poročilo odobrili.

Sledilo je nato poročilo general. tajnika g. dr. Windischerja o novem poslovniku, ki ga je potrebno napraviti spričo ipremenjenih razmer in gotovih določil nove zbornične uredbe. Sedenji poslovnik datira že iz l. 1868. O poslovniku se je razpravljalo v odsekih. Sestavi se naj odbor, ki bo sestavil novi poslovnik. V odboru se naj izvoli gg.: Avsenek, Lenarčič, Vršič, Sušnik, Ogrina in Hohnjeca. Predlog je bil sprejet.

Nato je poročal zbornični podpredsednik g. I. Ogrin o položaju obrtnega pospeševanja pri nas in o potrebi po reorganizaciji. Govoril je o začetkih obrtnega pospeševanja, o motivih, ki so dali povod za intenzivnejše pospeševanje in o potrebah, da se tudi pri nas začne resno razmišljati o živahnem delovanju na tem polju. Podal je tudi program racionalnega pospeševanja. Njegova izvajanja so vsi odobraval, zlasti je gosp. Krejčič poudarjal, da se k tej akciji pritegne tudi industrijo. Gosp. dr. E. Rekar je govoril o potrebi povzdige žagarske obrti, a g. dr. F. Windischer je poročal, da se je že pred leti mislilo na žagarskega inštruktorja. Navedel je o pospeševanju v predvojnih letih nekaj zanimivih podatkov.

Izvolil se je odbor od gg.: Ogrina, Hohnjeca, Rebeka, dr. Rekarja, Krejčičja, Stermeckija, Jelačina ml. in ing. Remca, ki naj izdela statut za obrtno pospeševalni zavod. V ta namen se je tudi votiral iznos 100.000 Din.

Zbornični član g. I. Avsenek je poročal o razvoju akcije za izdajo zborničnega glasila ter v svojem poročilu podčrtal mnenja, ki so prišla do izraza pri posvetovanjih v prezidiju, z zastopniki strokovnih listov in v odsekih, najugodnejšo bazo za ureditev tega načrta nudi »Trgovski list«, konkretnih predlogov pa se še ne more staviti. Predlaga v sprejem naslednjo resolucijo:

Poročilo topoglednega odbora se vzame na znanje. Ugotovi se, da je prišla ideja skupnega gospodarskega glasila za vse stanove, zastopane v TOI zbornici na pravo pot, da pa dosedanja pogajanja še niso dala pravilne oblike, kako naj se ta ideja oživotvori. Zato naj odbor, ki se mora baviti s tem načrtom, pregleda še vse druge praktične možnosti, dokler se ne dobi primerna forma za oživotvorenje gori omenjene ideje.

Industrijski odsek istočasno ugotovi, da »Trgovski list« v danem trenutku še najbolj odgovarja intencijam, ki bi jih moralo zastopati bodoče skupno gospodarsko glasilo. Zato je soglasnega mnenja, da mora omenjeni odbor to publikacijo in njen finančni položaj upoštevati, plenum zbornice pa mu dati proste roke, kako daleč in v kakih oblikah naj podpira to glasilo iz topogledne postavke zborničnega proračuna za l. 1928 do višine 50% te postavke.

Resolucijo je zbornica soglasno sprejela.

Obširno in izerpno poročilo o reorganizaciji bolniškega zavarovanja je podal podpredsednik g. I. Ogrin. Poročal je predvsem o položaju, v kojem se je nahajalo bolniško zavarovanje v naših in sosednih krajih pred vojno, o centralizmu, ki se je uvedel z novim zakonom o zavarovanju delavcev, o škodljivih finančnih posledicah in o intencijah, ki so vodile ministra g. dr. Gosarja pri sestavi načrta za reorganizacijo bolniškega zavarovanja.

V debato so posegli gg.: Volk, ki je sam sestavil obširno poročilo o tem predmetu, Vrečar, Lenarčič, inž. Golgranc in Turnšek.

Za tem so sledili trije zanimivi referati tajnika g. I. Mohoriča: Referat o signiranju hmelja; v debato sta ob koncu izerpne poročila posegla s stvarnimi predlogi inž. Golgranc in Turnšek; nadalje referat o komercijalizaciji železnice ter referat o konvenciji, ki naj bi jo sklenile zainteresirane države pod okriljem Društva narodov v Ženevi, o ukinitvi izvoznih carin na surove kože. Govoril je o anketah, ki so se tozadevno vršile v zbornici in v Beogradu. Njegova izvajanja so našla splošno odobravanje. K zadnjemu referatu se je oglasil g. inž. Remec, ki je poudarjal, da je treba pri obravnavanju tega vprašanja upoštevati predvsem interese domače industrije. G. Kržišnik je mnenja, da bi se moglo na ukinitiv luksuznih kož in kož drobnice brez vsakega lahko pristati. G. Hohnjec se je pa izjavil za brezpogojno ukinitiv izvozne carine na vse vrste surovih kož.

Vse tri referate priobčimo po možnosti v polnem obsegu v naslednjih številkah našega lista.

Zbornični konzulent g. F. Žagar je nato podal prav izerpno poročilo o novem zakonu o neposrednih davkih. Poročilo, koje je sprejela zbornica z živahnim odobravanjem, bomo v našem listu v polnem obsegu priobčili, ker bo gotovo zanimalo vsakega gospodarja.

Sledili so nato samostojni predlogi zborničnih članov.

V celem je bilo predloženih 18 samostojnih predlogov, ki nam nudijo prav karakteristično sliko želj in potreb naše trgovine, obrti in industrije. O iznešenih predlogih bomo poročali v prihodnjem »Trgovskem listu«.

Predsedujoči je nato zaključil plenarno sejo ob pol 15. uri.

Decentralizacija nabav za državne železnice.

Kakor v posmeh vseh dosedanjih skupnih akcij gospodarskih organizacij iz cele kraljevine izven Beograda je prometno ministrstvo izdalo 1. marca nova navodila glede vršenja nabav materiala in gospodarjenja z materialom, v katerih so zahteve gospodarskih krogov do gotove mere upoštevane. Navodila določajo, da bo vso nabavo materiala in inventarja za vse edince Generalne direkcije vršil izključno ekonomski oddelek gen. direkcije. V to svrhu se bo do izvedbe komercijalizacije vodila pri računskem odseku ekonomskega oddelka G. D. kontrola in evidenca materialnih kreditov ter centralna knjiga materialnih nabav. Naloga tega oddelka bo, da bo vsako zahtevo po nabavi materiala najprvo overil glede primernosti zahtevanih količin in eventuelne možnosti, da ugotovi potrebi po nabavi brez posebne licitacije in nato angžiral potrebni kredit za dotični material. Na podlagi tega bodo spisi dostavljeni odseku za nabavo pri ekonomskem oddelku, ki bo nato razpisal licitacijo, sklenil dobavne pogodbe in oddal dobavo interesentom. Pri razpisu vsake licitacije se bo v objavi posebej navedlo, ali se licitacija vrši v ekonomskem oddelku Generalne direkcije, odnosno istočasno in za isto blago pri oblastnih direkcijah v Subotici, Zagrebu, Sarajevu in Ljubljani. Pri oblastnih direkcijah se bodo licitacije vršile samo tedaj, kadar G. D. smatra to za potrebno. V tem primeru bo G. D. dostavila ravnateljstvu pogoje in prepis odobrenj za vršitev licitacije, ki lahko potem licitacijo izvršijo bodisi po pristojnem strokovnem izvršnem oddelku ali pa po administrativno-pravnem oddelku. Ko je licitacija izvršena, pošlje se zapisnik z vzorci zapečaten ekonomskemu oddelku Generalne direkcije, ki na podlagi licitacij v raznih direkcijah ugotovi, kateri dobavitelj je najugodnejši. Minister pravi izrecno v svojem razpisu, da uvaja ta novi način licitacij »radi tega, da bi lahko trgovski krogi se udeležili licitacij tudi na sedežu oblastnih direkcij«.

Decentralizacija pod takimi pogoji ne pomeni mnogo, ker bo v bodoče odvisno od dobrega razpoloženja in od milosti ekonomskega oddelka Generalne direkcije, kdaj smatra ta za potrebno, da se licitacije izvršijo tudi po direkcijah. Poprej je bil vsaj natančno razdeljen material, ki se je imel nabavljati centralno od onega, ki se je nabavljalo po direkcijah, odnosno pri posameznih edincih, sedaj pa ni sploh nikake konkretne baze, kakšen sistem nabave velja za direkcije. Predpisi o ročnem nakupu in o licitacijah v direkciji iz uredbe o ustrojstvu ministrstva saobračaja so s tem očito kršene. Nimamo ničesar proti temu, da se pri ekonomskem oddelku Generalne direkcije vodi kontrola in centralna evidenca ter da oni tudi odobravajo licitacije. Tudi je že skrajni čas, da se izdelajo za vse važnejše vrste materiala točni predpisi glede kvalitete in dobavnih pogojev, tako da jih bo vsak interesent odnosno dobavitelj enkrat za vselej lahko proučil. Na ta način bi prišla v dobavo vsaj red in stalnost. Nedopustno pa je, da se samovolji Generalne direkcije prepušča, da presoja, ali bo gramoz za koroško progno nabavila v Beogradu ali pri gradbeni sekciji direkcije v Ljubljani.

Delovanje Zbornice TOI.

(Iz poročila, ki ga je podal predsednik Zbornice TOI g. Ivan Jelačin ml. v plenarni seji 15. t. m.)

Državne in samoupravne finance.

V zadnjem tromesečju beležimo niz važnih gospodarsko-političnih dogodkov, ki so za interese našega zborničnega področja dalekosežnega pomena, med njimi moram pred vsem omeniti zakon o direktnih davkih, ki ga je sprejela Narodna skupščina v seji dne 7. februarja t. l. in ki predstavlja formalni akt izenačenja davčnih bremen za vse pokrajine naše kraljevine v zmislu določb Vidovdanske ustave. Ta zakon stopa izvedenih davek na prejemke zasebnih nameštencev v veljavo s 1. januarjem prihodnjega leta. S tem je zaključen tudi prvi del zborničnih prizadevanj za izjednačenje davčnih bremen. Zbornični predlogi so bili v tem zakonu le deloma upoštevani, malemu obrtništvu in drobnim trgovini novi zakon ne prinaša pričakovane razbremenitve, ker se je z odpravo kontingentov v nižjih pridobinskih stopinjah obremenitev po novem pridobinskem davku napram prejšnji obremenitvi po pridobinski in dohodinski skupaj celo povečale. Zato bi bilo želeli, da se ta zakon še v toku letošnjega leta novelira in pri tej priliki pridobinski davek za male obrtne in trgovske obrate, z ozirom na njih neugoden gospodarski položaj primerno zniža. O podrobnostih zborničnega stališča napram določbam novega davčnega zakona bo podano na današnji plenarni seji še posebno poročilo. Za tekoče leto ostanejo torej bremena državnih davščin neizpremenjena, ker se državni proračun napram prejšnjemu ni bistveno zmanjšal. D a v e k n a p o s l o v n i p r o m e t o s t a n e t u d i p o i z j e d n a č e n j u d i r e k t n i h d a v k o v š e n a d a l j e v v e l j a v i. P o z a d n j i h i n f o r m a c i j a h i m a s l u ž i t i t a d a v e k p o l e g d r u g e g a t u d i k o t j a m s t v o z a i n o z e m s k o p o s o j i l o, k i s e b o v k r a t k e m n a j e l o. K e r b i b i l a n a t a n a č i n o d v e z t a m o ž n o s t u k i n i t v e t e g a i n f l a c i j s k e g a d a v k a z a n e d o g l e d n o d o b o, j e z b o r n i c a n a s t o p i l a o d l o č n o p r o t i z a s t a v i t v i d a v k a n a p o s l o v n i p r o m e t z a i n o z e m s k o p o s o j i l o.

Na polju avtonomnih financ sta za gospodarsko življenje Slovenije načelne važnosti prva oblastna proračuna, ki jih je odobrili finančni ministri za neznatni izpremembi dne 28. januarja t. l. Oblastni proračun ljubljanske oblasti znaša 55.941.575 Din, mariborski pa 42 milijonov 423.171,5 Din in posvečata poleg zdravstva in socialne politike glavno pažnjo pospeševanju in izboljšanju poljedelske kvalitete produkcije in javnim delom. V tem oziru sta oba proračuna razvila obsežen program sistematičnega dela v vseh panogah kmetijstva za katerega poboljšanje predvideva ljubljanska oblast 6,7 milijona dinarjev, mariborska pa 4,9 milijona dinarjev. Smartamo, da so te investicije, z ozirom na težko stanje našega kmetijstva in potrebo regeneracije naših kultur nujno potrebne, ter da bodo njih koristi šle v prilog vsem pridobitnim slojem.

Poleg navedenih izdatkov pa predvidevata oblastna proračuna tudi znatne kredite za nadaljevalno in strokovno šolstvo ter pospeševanje obrtov. V ljubljanski oblasti je v to svrhu določenih 886.532 dinarjev, v mariborski pa 461.000 dinarjev ter je s tem znatno olajšana začasna rešitev vprašanja finansiranja strokovnega šolstva, dokler se zadeva zakonitim potom končoveljavno ne uredi.

Za pokritje navedenih izdatkov imajo služiti poleg dohodkov oblastne imovine in kreditov, ki so delegirani iz državnega proračuna, tudi nove oblastne davščine, ki znašajo po proračunih 207 milijona dinarjev za ljubljansko in 148 milijona dinarjev za mariborsko oblast. Nove oblastne davščine se delijo po svojem finančno tehnične značaju na tri skupine: 1. na prabitke k direktnim davkom in do 25% doklada na posebno pridobinino, nadalje 2. na nove konzumne

davke na alkoholne pijače, premog in električni tok ter 3. na oblastne takse. Intenzivnemu zborničnemu prizadevanju se je posrečilo, da so bile nove oblastne davščine i glede svojega značaja, kakor tudi višine odmere in načina pobiranja napram prvotnim načrtom bistveno izpremenjene in omiljene. Zbornica je v tem oziru opetovano posredovala pri oblastnih odborih ter sklicala tudi štiri širše konference interesentov, na katerih se je razpravljalo v prisotnosti zastopnikov oblastnega odbora o željah in predlogih interesentov glede sestave pravilnikov za tehnično izvedbo oblastnih davščin.

Prometne zadeve.

Z realizacijo inozemskega investicijskega posojila se bližajo tudi naše zahteve po zgradbi železniških zvez v Sloveniji vedno bolj svoji uresničitvi. Predpriprave so v polnem teku. Gradbeno dela na progi Rogatec - Krapina lepo napredujejo in sta oba predora že dovršena, ostala zemeljska dela se bodo takoj spomladi, ko bodo dopuščale vremenske prilike nadaljevala v večjem obsegu in se upa, da bo že v toku prihodnje zime meseca decembra, če ne pa najpozneje meseca februarja prihodnjega leta otvorjen na tej progi železniški promet, ki bo za tujski promet in za razvoja mariborske oblasti važnega pomena.

Za železniško zvezo Št. Janž - Sevnica so podrobni načrti že izdelani in so bili te dni komisijonelno prevzeti in predloženi ministrstvu v odobritev. Zbornica se je zato obrnila na ministrstvo, da čimprej razpiše politični obhod, da bi se moglo tudi na tej progi že v toku zgodnje spomladi pričeti z zemeljskimi deli ter da bi Dolenjska dobila čimprej svoje vzhodišče v Doljnje Posavje. Glede železniške zveze Kočevje - Reška proga, katere trasa je sedaj definitivno določena preko Starega trga, Jadrca, Komenškega na Vrbovsko kot priključno postajo in ki bo merila 58 km, se bo vršila dne 16. marca že tretja licitacija. Pričakujemo, da bo izdelava načrtov poverjena slovenskemu ponudniku tako, da bodo do jeseni tudi podrobni načrti za to zvezo gotovi.

(Dalje prihodnjic.)

NEUVIDENOST DAVČNEGA URADA V ŠMARJU PRI JELŠAH.

Slavenska ameriška petrolejska družba v Mariboru nam je poslala nasledni dopis: V času, ko so prejeli davčni uradi na podlagi vsaj postopnega uvidevanja za omiljenje iztirjevanja davkov in taks iz Beograda nalog, da ne smejo za nekatere takse in davke za primer zamude takoj nalagati kazni, ampak, da morajo davkoplačevalca prej opozoriti na njegovo zapadlo dolžnost, je smatral davčni urad v Šmarju pri Jelšah za umestno, da naloži nekemu našemu zastopniku kazen za reklamno takso zato, ker je ta prezrl plačati reklamno takso v iznosu Din 40— do 15. januarja, pomotoma misleč, da je treba isto plačati, kakor druge takse do 31. januarja. Ko je prišel dotični dne 30. januarja brez kakšnega predhodnega poziva davčnega urada plačati na davčni urad z drugimi svojimi taksami tudi to takso, mu je davčni urad naložil za reklamno takso takoj kazen. Pomagali niso nobeni izgovori radi te zmote in tudi ne apel na uvidevnost davčnega urada. Plačati je moral kazen in tozadavne stroške zapisnika v iznosu Din 170—. Ne bomo odrekli zakonite utemeljenosti davčnega urada za ta postopek, navajamo ga pa kot klasičen primer neuvidevnosti tega državnega urada napram davkoplačevalcu, ki sicer vrši svojo davčno obveznost nad vse točno.

KONSTITUIRANJE TARIFNEGA ODBORA.

Koncem tekočega meseca se bo vršila prva plenarna seja novoimenovanega tarifnega odbora pri prometnem ministrstvu. Na tej seji se bo izvršila razdelitev odbora v sekcije, nakar se bo tarifni odbor konstituiral.

Samostojna bolniška blagajna ljubljanskih trgovcev.

Gremij trgovcev v Ljubljani je na odborovi seji, ki se je vršila dne 14. t. m., poleg drugih aktualnih vprašanj razpravljati tudi o ustanovitvi samostojne bolniške blagajne za ljubljanske trgovce. V te svrhe izvoljeni pripravljalni odbor je pooblaščen, da pripravi vse potrebno za čimprejšnje sklicanje ustanovnega občnega zbora tega društva. Gremij hoče poleg društva »Pomoč«, ki ga je ustanovil lanskoleto, nuditi tudi članom za primer bolezni potrebno pomoč in vse ugodnosti, kakor jih nudijo take ustanove v drugih državah. Kakor se je odbor zavedal težke naloge, ki jo je prevzel pri ustanovitvi »Pomoči«, kjer je bilo treba mnogo požrtvovalosti in truda, predno je ta ustanova začela uspešno delovati, tako se tudi sedaj zaveda, da je prevzeti z novo nalogo tudi mnogo dela, toda upa, da se mu bo tudi to pot posrečilo v polnem razumevanju ostalega članstva za splošne koristi trgovstva ustanoviti to prepotrebno bolniško blagajno.

Za primer navajamo, da uspeva samostojna bolniška blagajna na Dunaju, ki jo je ustanovil ondodni gremij pred dvema letoma, izborna. Blagajna je štela koncem leta 1927 nad 3000 članov. Izdatki so znašali v preteklem letu S 180.260. Izplačalo se je 1224 članom za kritje zdravniških stroškov S 40.000— za zdravila, kopelji in rentg. preiskave S 14.000—, za prevoz in oskrbo v bolnici S 20.000—, za zdravljenje zobovja S 10.000—, za prispevke lečenja v kopalniščih 16.000 šilingov itd. Vključ velikim podporam je bolniška blagajna za trgovce aktivna ter je tudi nje rezervni fond v prošlem letu znatno vseskozi narastel. Statistika članov izkazuje največ trgovcev iz dunajskega gremija ene-ga okoliša, dočim je število članov iz province zelo nezatno. Z ozirom na občutno gospodarsko krizo je tudi za Ljubljano nujno potrebno, da se ustanovi samostojna bolniška blagajna trgovcev. Zato pozdravljamo sklep novega odbora ljubljanskega gremija in mu želimo pri tem delu obilo uspeha, vsem trgovcem pa priporočamo, da pri ustanovitvi te blagajne marljivo sodelujejo, priglašajo svoje članstvo, sebi in svojem v korist.

Zveza trgovskih gremijev sklicuje z ozirom na nujno željo posameznih gremijev, da se čimprej uredi vprašanje ukinitve točnih pravic trgovcev, sestane delegatov vseh gremijev, ki se vrši v petek 23. t. m. ob 10. uri dopoldne v Ljubljani v uradnih prostorih Zveze. Namen sestanka je, da se določijo smernice za izpremembo gostilničarskega pravilnika, v kolikor se nanašajo na točilne pravice trgovcev, ter izvoli delegacija, ki naj osebno tolmači težnje trgovcev - točilcev alkoholnih pijač merodajnim činiteljem v Beogradu. Stvar je važna in v interesu gremijev je, da ji posvetite poln opažnjo in odpošljete k sestanku gotovo svoje zastopnike.

ELEKTRIFIKACIJA ŽELEZNICE TRST—VIDEM—TRBIŽ.

Italijani hočejo na vsak način dobiti z zaledjem zvezo, ki naj bi bila brez jugoslovanske kontrole. Večkrat so govorili o predelski železnici, a so nje zgradbo zmeraj zopet odložili, z motivacijo, da finančni položaj države tako velikih izdatkov ne prenese. V nekako nadomestilo za to zgradbo hočejo sedaj elektrificirati progo Trst—Videm (Udine)—Trbiž. To naj se zgodi v zvezi z izboljšanjem italijanskih pristaniških naprav. Od izvedbe tega načrta si marsikaj obetajo; prvič bistveno skrajšanje prometnega časa med Trstom in Trbižem, nato uspešno tekmovanje z našo progo čez Jesenice itd. Seveda bi pa ta železnica prišla v dobro tudi Benetkam, ne samo Trstu; predelska bi služila samo Trstu. Za Avstrijo bi bila elektrificirana proga v marsičem dobra, a trpela bi avstrijska proga Beljak—Področica. Z elektrifikacijskimi deli hočejo kaj hitro pričeti.

Dr. M. Škerlj:

Nekaj poglavij iz delniškega prava po poljskem osnutku delniškega zakona.

(Po predavanju v društvu »Pravnik«.)

(Nadaljevanje.)

7. Sukcesivna ustanovitev je po novih zakonih načelno urejena tako, kakor sploh po modernejših zakonih. Ustanovitelji sestavijo statut, izdado poziv na občinstvo k podpisovanju delnic (prospekt), porazdele delnice, skličejo ustavnno skupščino. Ta sklepa o odobritvi ustanovitve in statuta, postavi prve organe in vrši še druge naloge, če gre za kvalifikovano ustanovitev.

a) Prospekt. Preden ustanovitelji izdado prospekt, morajo po P. 10 v »Monitoru Poljskem« objaviti osnutek statuta in povedati, kdaj in pred katerim notarjem je bil sestavljen. Tudi morajo (P. 11) pri sodišču založiti 10.000 zlatov v zlatu kot varščino za vsako škodo vsled napak pri ustanovitvi dd.; varščina se vrne po registraciji družbe, če pa ne pride do registracije, šest mesecev po oglasu, da ustanovitev ni uspela. Teh kvitel drugi zakoni ne poznajo. Prva povzročila prav znatne stroške in je nepotrebna, ker se mora bistvena vsebina statuta itak objaviti v prospektu, poleg tega naj bi se še zahtevalo, da mora biti popoln osnutek statuta na razpolago na vseh podpisnih mestih, kjer je podpisnik kom gotovo bolj pri roki, nego v uradnem listu, ki je izšel morda več tednov prej in na katerega podpisnik skoro gotovo ni naročen. Glede varščine je stvar drugačna. Brez dvoma je sposobna preprečevati lahkomisljeno ustanavljanje, lahko pa je tudi škodljiva, ker vendar precej časa veže dovolj znaten znesek gotovine. Morda bi zadostovala varščina iz pupilarnovarnih papirjev, ki bi lahko bila tudi večja.

b) Vsebinska prospekta je točno predpisana (P. 12). Pozivati se mora prospekt na objavljeni statut in na pobotnico o varščini, določiti mora kraj in rok subskripcije, kraj, rok in znesek plačil pred registracijo, posledice zamude, dodelitev delnic, rok, doklej naj traja zaveza iz podpisa. Slednjic morajo biti imenovane osebe, ki pozivajo k podpisu, torej ne samo ustanovitelji. Slične določbe o prospektih imajo tudi Sv., It., L., It. 97 zahteva, da ustanovitelji pred objavo vložijo izvod prospekta z overjenimi podpis pri sodišču sedeža bodoče dd.

c) Podpisovanje delnic se sme po P. 14 vršiti samo pri Poljski banki, državnih bankah in takih bankah, katerim to dovolita finančni in trgovinski ministri. Drugi zakoni prepustajo določitev podpisnih mest izdateljem prospekta. Tudi P. daje to določbo brez dvoma v prvi vrsti zaradi tega, ker se smejo samo pri takih zavodih, kjer se sme vršiti podpisovanje, polagati plačila na delnice pred registracijo dd. Slično zahteva tudi It. 106, da se taka plačila izvrše pri kakem emisijskem zavodu. Ni dvoma, da P. s svojo določbo jako uspešno ščiti tako bodočo dd. kakor podpisnike, kajti posebno kvalifikovani zavodi pač že zaradi svojega imena ne bodo prevzemali podpisovanja, ako bodo sumili o realnosti nameravanega podjetja, in tudi vplačila so pri njih najvarnejša, bodisi pred zlorabami ustanoviteljev, bodisi, da bi si jih hoteli dati vrniti podpisniki sami. Vendar se s tako centralizacijo jako otežuje podpisovanje in s tem ustanavljanje dd., razen ako se dovoljenje dá mnogim bankam, s čemer se pa zmanjša pomen in namen določbe. Je to eno izmed mnogih vprašanj delniškega prava, pri čigar rešitvi bodo praktiki imeli važno besedo; sama po sebi se mi omejitve podpisnih in plačilnih mest ne vidi slaba, saj vemo, da so se zlasti pri vplačevanju vršile velike nerednosti, katerim se dá vsaj deloma priti v okom s skrbno izbero plačilnih mest.

č) Vrši se podpisovanje na posebnih obrazcih (P. 13). Poleg

običajne vsebine (število, vrsta delnic, znesek plačila) se zahteva izrečna pritrditve k besedilu statuta (tako tudi It. 98) in ustanovitvi družbe in poleg podpisnikovega tudi podpis subskripcijskega mesta — kavtele, ki so sposobne preprečiti dokaj sporov, ki jih pa drugi zakoni ne poznajo. Upoštevavanja vredne so določbe It. 98, da se podpis lahko izvrši tudi kar na osnutku statuta in da se mora število prevzetih delnic napisati z besedami, manj določbe, da morajo biti podpisi overjeni in da se podpisovanje lahko vrši tudi s pismi, naslovljenimi na ustanovitelje.

Pogojno podpisovanje je izključeno, tak podpis je neveljaven.

d) Rok za podpisovanje mora biti določen v prospektu, ne sme pa biti daljši od treh mesecev; če se v tem roku ne podpišejo vse delnice in na nje ne izvrše določena plačila, se smatra, da ne pride do ustanovitve in ustanovitelji morajo to tekom 14 dni oglasiti v listih ter pozvati podpisnike, da dvignejo že izvršena plačila (P. 16). Vendar treba tu pomniti P. 15, ki določa, da smejo ustanovitelji v primeru, da podpisniki ne izvrše plačil pravočasno, podpis izreči za neveljaven. Če izvršena plačila padejo v korist družbi, če ustanovitelji te delnice spravijo pri drugih osebah ali jih prevzemo sami, ako pa se zaradi izostanka plačil dd. sploh ne osnuje, pripadejo že izvršena plačila zamudnih podpisnikov ustanoviteljem. Te določbe so očito namenjene zaščiti družbe in ustanoviteljev, podpisniki si morajo tudi sami biti v svesti pomena svojega podpisa. It. 99 dovoljuje izrečno tudi prisilno izterjavo plačil od podpisnikov.

e) Dodelitev delnic. Ustanovitelji morajo po P. 17 tekom 14 dni po preteku podpisnega roka dodeliti delnice podpisnikom, dotični seznam se morajo tekom nadaljnjih 14 dni razgrniti na podpisnih mestih, v istem roku je treba podpisnike, ki in kolikor ne dobe delnic, pozvati, da si dajo vrniti plačila. Te norme so dobre, ker preprečujejo zatezanje ustanovitve po ustanoviteljih. Manjka jim pa izrečne sankcije, veljala bi torej le splošna odgovornost za škodo, ki ravno v tem primeru ne pomeni mnogo, ker bo težko dokazati večjo škodo nego izgubo obresti. Morda bi bilo boljše, dati nekaj daljše roke, zato pa reči, da se smatra ustanovitev za ponesrečeno, če jih ustanovitelji ne drže. — Drugi zakoni o celem vprašanju ne govore.

f) Ustanovna skupščina. aa) Delokrog ustanovne skupščine je po narodi stvari v bistvu isti kakor po modernih zakonih sploh: ugotovitev, da so vse delnice prevzete in predpisana plačila nanje izvršena, določitev skupnega zneska ustanovnih stroškov, izvolitev prvih družbenih organov. Posebnost je, da ustanovna skupščina ne more izpremeniti statuta (P. 21), kar je sicer dosledno (gl. zgoraj B, IV., 7, a), pa se mi ne vidi baš smotreno, L. 284 in Šv. 650 tudi naravnost zahtevata posvetovanje in sklepanje o osnutku statuta, le za važne izpremembe je treba soglasnosti vseh na skupščini zastopanih podpisnikov. Dobro bi pač bilo naravnost navesti te važne točke, kakor n. pr. naš DR. 13. It. 100 zahteva izrečno odobritev statuta le, če se ni odobril že pri podpisovanju delnic.

bb) Sklic skupščine je stvar ustanoviteljev, izvršiti in v listih objaviti se mora tekom 60 dni po preteku podpisovalnega roka, od objave do skupščine mora preteči 14 dni (P. 18). It. 100 daje, če statut molči, samo 15-dneven rok, zahteva pa osebno obvestitev podpisnikov s priporočenim pismom, kar lahko pomeni velik strošek. L. in Šv. ne dajeta nikakoršnega roka, posredno pa je seveda dan z dnem, do katerega naj bodo podpisi obvezni po prospektu. Vsekako kratki roki preprečujejo zatezanje po ustanoviteljih le, če je za prekoračitev dana posebna sankcija, sicer so stvarno samo redovni roki, ker bo težko uveljavljati odgovornost ustanoviteljev.

cc) Kворum, glasovalna pravica, večina. Po P. 20 veljajo za vse to isti predpisi, kakor za redno skupščino; kворum lahko določi statut, sicer se ne zahteva, vsaka delnica daje en glas, mogoča pa je omejitev navzgor, večina je absolutna (P. 61, 64, 68). L. in Šv. glede teh točk tudi nimata posebnih določb, po It. 101 pa je kворum polovica podpisnikov in vsak ima samo en glas, preprečeno je torej prevladovanje kapitalski močnejših članov; večina se računi od navzočih, ne od vseh članov, kar je dobro, da je povedano. Važna je pravica, ki jo ima po It. 102 vsak podpisnik, da namreč zahteva odgoditev skupščine, če izjavi, da ni dovolj poučen. Za tridnevni odlog zadostuje pritrđilo zastopnikov 1/4 v skupščini zastopane glavnice, za daljše odloge je treba absolutne ali celo kvalifikovane večine.

(Dalje prihodnjt.)

Za odpravo davka na poslovni promet.

V plenarni seji Zbornice dne 15. t. m. TOI je podnačelnik trgovskega odseka g. Alojzij Sušnik stavil glede davka na poslovni promet predlog, da se ta davek odpravi in da se to odločno breme ne ovekoveči s tem, da se davek na poslovni promet zastavi za zunanje posojilo. Predlog, ki je bil soglasno sprejet, se glasi:

Izmed najhujših davkov, ki občutno obremenjujejo naše gospodarstvo, je davek na poslovni promet. Uveden v inflacijski dobi je v dobi trde gospodarske krize izgubil vso upravičenost. Po svoji strukturi pada vedno bolj na breme trgovcev, obrtnikov in industrijev, ker jim je največkrat odvzeta možnost, da ga v smislu zakona vkalkulirajo v ceno. Zakon vsebuje poleg tega trdote, ki obstojajo med drugim v tem, da obremenjuje ta davek vsako fazo prometa ter s tem podražuje blago, da se plačuje tudi od postranskih stroškov (za embalažo, prevoz itd.) in da ustvarja pri direktnem naročilu blaga v inozemstvu neenake konkurenčne pogoje. Ostrina davka obstoji nadalje tudi v tem, da se malim obrtnikom priznane ugodnosti prerigorozno tolmačijo.

Že te trdote kažejo, da so načela za pobiranje tega za dobo inflacije, torej le začasno zamišljenega davka, preokorna in premalo prilagodena individualnim razmeram v dobi normalnih in ustaljenih prilik. Nujen interes našega narodnega gospodarstva zahteva, da se davek v sedanjih oblikah ukine. Posebno je na ukinitvi tega davka interesirana Slovenija, kjer se zakon še najdoslednejše izvaja in vsled tega Slovenija razmeroma tudi največ prispeva h kritju državnih potreb v obliki davka na poslovni promet.

Zategadelj je vest, da se namerava zastaviti ta davek za zunanje posojilo, tembolj prizadela slovenske gospodarske kroge, ki odločno protestirajo, da bi se davek v tako neutemeljeni in reforme potrebni obliki petificiral za nedogledno dobo.

Spričo tega položaja predlagam, da naj zbornica ponovi že večkratne zahteve za odpravo davka na poslovni promet in obenem protestira, da se hoče ta obsoletni davek, ki tako malo ustreza izza uveljavljenja temeljito izpremenjenim prilikam, zastaviti za zunanje posojilo.

Ljubljanska borza.

Tečaj 16. marca 1928	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h gold.	22 87	22 89
Berlin 1 M	13 685	13 615
Bruselj 1 belga	—	—
Budimpešta 1 pengó	9 9235	9 9525
Curij 100 fr.	1093 50	1096 50
Dunaj 1 šiling	7 9985	8 0285
London 1 funt	277 14	277 94
Newyork 1 dolar	56 775	56 975
Pariz 100 fr.	—	223 83
Praga 100 kron	168 20	169 —
Trat 100 liv	—	300 35

Razširjajte »Trgovski list«!

VIII. ORGANIZIRANA PRODAJA KOŽ DIVJIH ŽIVALI

se bo vršila 20. t. m. na velesejmu v Ljubljani. Poleg domačih interesentov se je prijavilo tudi večje število inozemskih veletrgov, ki bodo kot kupci sodelovale na dražbi. Čim več blaga se bo zbralo, tem višje cene se bodo dale doseči. Zato naj vsi posestniki dobro sušenih in neustrojenih kož pošljejo te najpozneje do 18. t. m. na velesejem v Ljubljani v komisijo.

ITALIJANSKA OBRESTNA MERA.

Kakor smo že zapisali, je bila s 5. marcem italijanska obrestna mera, ki je stala skoz tri leta na 7 odstotkih, znižana na 6 1/2 odstotkov. Ta odredba, ki so jo po stabilizaciji že pričakovali in ki so jo gospodarski krogi vedno nujnejše zahtevali, je samo izraz denarne likvidnosti, ki so jo po izvedeni stabilizaciji opazovali tudi v drugih državah. V Italiji so diskontirale v zadnjih mesecih zasebne banke prvoredne menice po 6 do 5 1/2 %, torej pod oficielno obrestno mero. Ta abnormiteta je po sedanjem znižanju oficielne obrestne mere deloma odstranjena, a ne še popolnoma; zato ni izključeno, da bodo obrestno mero v doglednem času zopet znižali. Kmalu bomo tudi videli, kakšen vpliv bo imelo to znižanje na gospodarsko življenje Italije.

TRGOVINA ČESKOSLOVAŠKE.

Februarska bilanca českoslovaške zunanje trgovine je bila vsled naraslega uvoza za 16 milijonov Kč pasivna, dočim je bila lani v istem mesecu za 230 milijonov Kč aktivna. Vsled januarske aktivnosti je pa skupna doba januar—februar še zmeraj za 219 mil. Kč aktivna, lani pač za 628 milijonov. Jugoslavija je poslala v februarju v Českoslovaško za 31 mil. Kč blaga, kar znaša 2 10 % čslov. uvoza, prejela pa je iz Českoslovaške za 76 1/2 mil. Kč blaga, kar znaša 5 18 % čslovoslovaškega izvoza. Prva je pa v obeh ozirih zmeraj le Nemčija, ki je udeležena na čslov. uvozu z dobrimi 25 odstotki in na izvozu s 24 1/2 %. Na drugem mestu je Avstrija (6 15 in 18 61 %), nato Poljska (8 33 in 4 45 %), potem Ogrska (4 89 in 7 50 %), za njo U. S. A. (5 93 in 5 47 %); za njimi Velika Britanija, Rumunija, Jugoslavija, Italija, Švica, Francija itd.

Priporočamo

„Kolinsko cikorijo“
domači in dober izdelek!

Trgovina.

Sladkor. Nobene bistvene spremembe v zadnjem času. Razvoj statističnega položaja tudi v zadnjih tednih ni bil neugoden. Magdeburški statistik F. O. Licht je setavil seznam, ki nam pravi, da se je konzum v onih evropskih državah, ki vodijo redno statistiko, zvišal v mesecih september do januar napram isti dobi prejšnjega leta za ca. 230.000 ton ali 8 1/2 %. V letu 1925/26 je znašal konzum v onih petih mesecih 2.588.000 ton, v l. 1926/27 2.662.000 ton, v letu 1927/28 pa 2.892.000 ton. Višji konzum se zrcali tudi v vidnih zalogah 1. februarja, ki so znašale letos v tozadevnih deželah 3.860.000 to, lani 3.520.000 ton, tako da je bilo kljub izdatno večji produkciji letos samo za 340.000 ton več zalog kot lani. V ameriškem preskrbovalnem okraju so kubanske zaloge letos približno na višini lanskih. Neugoden moment v statističnem položaju je trajno razočarajoč konzum v U. S. A. Ugoden je pa razvoj statističnega položaja na Daljnem Vzhodu. Lanska večja produkcija na Javi (plus 400.000 ton) je porabljena že do 700.000 ton. Zalog torej sicer ni veliko, ni pa tudi nobenih momentov, ki bi govorili za skrcenje v doglednem času.

Avstrijska železna trgovina. Pogajanja peterih velikih nemških železnih tvrdk v svrhu ustanovitve zveze, ki urejuje

prodajne kvote posameznih tvrdk, njih cene in skladiščenje, so končana. Sedaj se vršijo pogajanja teh tvrdk o pristopu avstrijskih zveznih dežel v zvezo. Dalje se vršijo pogajanja o ustanovitvi enake zveze za podjetja pločevinske industrije. Zveza naj združi vse velike dunajske (10 do 12) oziroma avstrijske tvrdke, ki trgujejo s fino, srednjo in surovo pločevino. Tudi pri tem je mišljena razdelba letne skupne količine ca 1000 vagonov, ki pride za trgovino v poštev. Cene bi se zvišale za 5 do 7 šilingov pri 100 kilogramih; trgovci trdijo, da sedanje cene trgovcem ne prinašajo nobene rentabilnosti. Upajo, da bo pri pogajanjih za zvezo pločevinastih tvrdk prišlo prav tako do sporazuma, kakor je prišlo pri železni trgovini.

Industrija.

Nemčija in italijanski aluminij. Nemška skupna pod vodstvom Dresdenske banke in ob sodelovanju vseh velebank je kupila delniški paket italijanskega velepodjetja Montecatini v skupnem znesku 10 odstotkov delniške glavnice te družbe. Družba Montecatini hoče zgraditi v Italiji tovarno aluminija, dočim nameravajo nemške državne tovarne dušika zgraditi tovarno dušika po sistemu Montecatini. Med Montecatini in nemškim podjetjem I. G. Farben obstoji že dalj časa razmerje potom posesti delnic. Montecatini predlaga zopet 18-odstotno dividendo in nakuje 26 milijonov lir rezervam. Razen na newyorški borzi bodo vpeljali delnice Montecatini tudi na berlinski borzi.

Denarstvo.

Potrđila poštno hranilnice za vloge na hranilne knjižice se bodo po odloku g. ministra za pošto in brzojav pošiljala vlagateljem od 6. marca t. l. dalje samo še za vloge preko 1000 dinarjev.

Banque Balkanique. V kampanjah 1923/24 in 1924/25 je imela Narodna delniška družba za sladkorno industrijo v Sofiji velike zgube in je morala tovarna z delom prenehati. Podjetje je bilo financirano od Banque Balkanique, ki se je sedaj s prodajo tovarne deloma razbremenila. Da krije to in še razne druge zgube, bo na predlog upravnega sveta znižal občni zbor delniško glavnico na 25 milijonov levov ter bo predlagal zopetno zvišanje na prvotnih 50 milijonov levov. Rezerve v znesku 7 milijonov levov so ostale proste in inaktne.

Zlati nakupi Avstrijske narodne banke v Londonu. Londonske »Financial News« ugotavljajo, da je bila »neznapni nakupovalce« južnoafriškega zlata na britanskem trgu v januarju in februarju Avstrijska narodna banka. Skupni nakupi so znašali 850.000 funtov. To je druga serija nakupov te banke; prva serija se je vršila že v avgustu 1927. Vzrok nakupov je po mnenju angleškega lista ta — in to smo že parkrat pisali — da zviša banka zlate rezerve na 20 odstotkov, in sta potrebna za to še nadaljnja dva milijona funtov. Kakor se sliši, so se izvršili ti nakupi v popolnem soglasju z Angleško banko. Ker so tudi druge centralne banke hotele zvišati svoje zlate rezerve, se je pričel sistem racionalizacije razpoložljivih zlatih zalog, da se na ta način prepreči motenje trga po nenavadnem povpraševanju.

RAZNO.

† Anton Leben. V četrtek je preminul v Ljubljani nožarski mojster Anton Leben. Pokojnik je bil v obrtniških krogih zelo priljubljen. V svojem obrtu strogo natančen in soliden, zato je užival splošno spoštovanje. Naj počiva v miru!

Krčenje turškega proračuna. Šele pred kratkim so sestavili v Turčiji proračun za bodoče gospodarsko leto, pa so ga že skrčili. Črtali so pri sledečih postavkah sledeče svote: Velika narodna skupščina 10.800 t. funtov, državno knjigovodstvo 30.000, državno ministrstvo 4000, versko predsedstvo 72.000, finančno ministrstvo 601.000, carinska uprava 593.000, katarski urad 100.000, ministrstvo notranjih zadev 274.000, poštno ministrstvo 570.000, ministrstvo za narodno zdravje 143.000, justično ministrstvo 544.000, naučno ministrstvo 332.000, gospodarsko ministrstvo 325.000, vojno ministrstvo 1.500.000 funtov, skupaj nad 6 milijonov turških funtov.

Agrarne melioracije na Ogrskem. Ogrski poljedelski minister Maier je naznačil velepotetno vladno akcijo za melioracijo s soljo prepojene zemlje. Finančni minister je dal v ta namen 2.820.000 pengö na razpolago. Oni solni svet v obsegu 1.800.000 katastralnih oral se nahaja v Ogrski ravnini, od tega 800.000 oral onostran Tise. Gnojila ga bodo z vapnom in ga bodo usposobili za produkcijo pšenice. Vlada bo dala za vsak oral 100 pengö melioracijskega prispevka; 40 pengö bodo dali posestniki, a še ta znesek bo dala vlada na razpolago v obliki desetletnega kredita. V prvem letu bodo meliorirali 25.000 oralov. Že v prvih letih pričakujejo pridelek 3 do 4 met. stotov na katastralnem oralu, koji pridelek se polagoma stopnjuje.

Se enkrat Gdynia. O konkurenčnem boju med tem novim poljskim pristaniščem in Danzigom smo poročali zadnjič. Sedaj beremo zopet, da je poljska družba Nauta kupila na Francoskem plavajoči dok za Gdynio, ki bo mogel dvigniti ladje od 4000 do 5000 ton. Pri majhni oddalji Gdynie od Danziga to ni nič drugega kot poostritev konkurenčnega boja med obema pristaniščema. Dvig prometa v pristanišču Gdynia nam kažejo številke: l. 1928 je prometovalo v pristanišču 264.000 ladijskih ton, lani pa 422.000 ton. Lani je eksportirala Poljska preko Gdynie za 818.000 ton premoga.

Za 900 milijonov mark nemškega reparacijskega premoga. Tekom zadnjih treh let je poslala Nemčija v Francijo, Belgijo in Italijo za 908 milijonov mark kuriva na reparacijski račun, in sicer: 27'16 milijonov ton črnega premoga za 599 mil., 10'8 mil. ton koksa za 280 mil. mark, 1'41 mil. ton briketov za 29 mil. mark. Francija je dobila 14'07 mil. ton črnega premoga, 10'18 mil. ton koksa in 1'3 mil. ton briketov; Belgija 5'43 mil. ton črnega premoga, 398.300 ton koksa in 110.200 ton briketov; Italija 7'66 mil. ton črnega premoga in 21'800 ton koksa.

Drobne vesti. Namesto dosedanjega prostega uvoza koksa je določila italijanska vlada odslej naprej uvozno carino treh lir na tono koksa. — **Alpine Mentan** bo svoj dogovor z Nemčijo najbrž spremenila, in ni izključeno, da bodo dosedanje pošiljke rude v znesku 10.000 ton znižane na polovico, ker Alpine ne jemlje več toliko koksa kot prej. — **Cena kavčuka** v Londonu je zopet padla; to pa zato, ker so se plantažerji v Malajskih pokrajinah izrekli proti Stevensonovim načrtom o restrikciji produkcije. — **Za borzo kave** v Pragi so uzanse že izdelane. Tičejo se domače kavne trgovine, prometa z importirji v Hamburgu in Amsterdamu ter direktne trgovine z Brazilijo. — **Znana avstrijska papirnica Steyermühl d. d.** bo izplačala 7odstotno dividendo. — **Italijansko bombaževno podjetje Cottonificio Francesco Turati** bo izplačalo 25-odstotno dividendo (50) lir. Združilo se bo z nekim drugim podjetjem, ki ima glavnicu 12 mil. lir, in bo zvišalo lastno glavnicu od 32'15 na 43 milijonov lir. — **Svedski vžigalični trust** je dobil za dobo 28 let monopol za fabrikacijo in prodajo vžigalic v Estoniji. — **Vsled nemške konkurence** je angleška **jeklona industrija** v Sheffieldu cene za nekatere svoje izdelke znižala. — **V Avstriji** je bilo na koncu prvega marčnega tedna v obtoku za 877'6 milijonov šilingov bankovev, kovinsko kritje je znašalo 44'7 odstotkov. — **Vžigalična d. d. »Solo«** na Dunaju bo izplačala dividendo 12 šilingov ali 12% (lani 7 šilingov = 7%). — **Ogrske sladkorne tovarne** so napravile od začetka kampanje 1. septembra 1927 do 31. januarja 1928 skupaj 1.680.000 met. stotov sladkorja; leto prej v istem času 1.570.000 stotov. — **Lipski velesejem** bo najel inozemsko posojilo v znesku 8 milijonov mark za razširjenje in opremo zgradb ter napravo nove tehniške lope. — **Ogrska splošna hranilnica** bo izplačala 13-odstotno dividendo, kar je toliko kot 6% pengö. Lani je bilo 6 pengö.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani, dne 15. marca 1928.

— **Govedina:** V mesnicah po mestu Din 19 kilogram; na trgu: 1 kg govejega mesa I. Din 19, II. 15 do 17, III. 9 do 18; 1 kg jehnika 17 do 20, vampov 8 do 10, pljuč 8, jeter 17 do 19, ledic 17 do 20, možganov 17 do 20, loja, 5 do 10. Teletina: 1 kg telečjega mesa I. Din 22'50, II. 20, jeter 25 do 27'50, pljuč 19 do 20. Svinčina: 1 kg prašičjega mesa I. Din 25 II. 20 do 23, pljuč 10, jeter 15, ledic 25, glave 7'50, parkljev 6, slanina trebušne 22, slanina ribe in sala 24, slanina mešane 23, 1 kg slanina na debele 21'50 do 23, masti 26 do 28, 1 kg šunke (gnjati) 80 do 85, prekajenega mesa I. 80 do 32'50, II. 25 do 27'50, prekajenih parkljev 8 do 10, prekajene glave 10, jezika 25. Drobnica: 1 kg kostrumovega mesa Din 13 do 14, jagnjetine 18 do 20. Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. Din 8, II. Din 6. Klobase: 1 kg krakovskih Din 40, debrecinskih 40, hrenovk 32, safalad 32, posebnih 32, tlačenk 20, polprekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 50, prekajene slanina 25 do 30. Perutnina: Piščanec majhen Din 20 do 22, kokoš 25 do 40, petelin 25 do 35, domač zajec, manjši 10 do 15, večji 18 do 25. Ribe: 1 kg karpa Din 25, linja 25, ščuke 28 do 30, klina 15, mreze 15, pečenke 10. Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka Din 2'50 do 3, 1 kg surovega masla 40 do 44, čajnega masla 40 do 55, masla 40 do 44, bohinskega sira 28 do 32, sirčka 8 do 10, eno jajce 0'75 do 1. Pijače: 1 liter starega vina Din 15 do 22, novega vina 11 do 13, 1 čaša piva 3'25 do 3'50, 1 vrček piva 4'50 do 5, 1 steklenica piva 5'75 do 6. Kruh: 1 kg belega Din 6, črnega 5, rženega 5. Sadje: 1 kg luksuznih jabolk Din 10, jabolk I. 8, II. 6, III. 4 do 5, ena oranža 1'50 do 3, limona 0'75 do 1, 1 kg rožičev 8, dateljnov 24 do 48, mandeljnov 52 do 70, orehov 10, luščenih orehov 80 do 32, suhih češpelj 10 do 12, suhih hrušk 9 do 10. Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko Din 64 do 72, Santos 48 do 52, Rio 36 do 40, pražene kave I. 90 do 100, II. 72 do 80, III. 56 do 60, 1 kg kristalnega sladkorja 14, sladkorja v kockah 16, kavne prinesi 20, riža I. 12, II. 8'50, 1 l namiznega olja 18, jedilnega olja 16, vinskega kisa 4'50, navadnega kisa 2'50, 1 kg morske soli 2'50, kamene soli 3, celega popra 62, mletega popra 64, paprike III. vrste 28, sladke paprike, po kakovosti 52, 1 liter petroleja 7, 1 kg testenin I. 12, II. 10, pralnega luga 3'50, čaja 80. Mleviski izdelki: 1 kg moke št. 0 Din 5'75 do 6, št. 2 5'50, št. 5 5'25, št. 6 4'50 do 4'75, kaše 6, ješprenja 5 do 6, ješprenjčka 10 do 12, otrobov 2'50 do 3, koruzne moke 3'50 do 4, koruznega zdroba 4 do 5, pšeničnega zdroba 7 do 8, ajdove moke I. 8 do 9, II. 5 do 7, ržene moke 4'50 do 5. Zito:

q pšenice Din 395 do 400, rži 340 do 360, ječmena 340 do 360, ovsu 300 do 330, proso 280 do 300, nove sušene koruze 800 do 805, ajde 280 do 290, fižola, ribničana 485, prepečarja 525, graha 430 do 500, leče 700 do 900. Kurivo: q premoga Din 42 do 44, m² trdih drv 150, mehkih drv 60 do 75. Krma: q sladkega sena Din 80, polsladkega sena 75, kislega sena 60, slame 50. Zelenjava in gobe: 1 kg ajsererice Din 16, endivije 18, boršičke 40, motovilka 18 do 20, radiča 16 do 20, ponega zelja 3 do 4, rdečega zelja 6 do 7, kislega zelja 4, ohrovtu 6 do 7, kartofol 8 do 10, kolerab podzemlje 1, špinade 14 do 18, graha v stročju 24, čebule 5 do 6, česna 6 do 8, krompirja 1'25, korenja 2 do 4, peteršilja 4 do 5, zelenjave za juho 4 do 5.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Gradbeno odelenje Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. marca t. l. ponudbe glede dobave hrastovih pragov. (Predmetni pogoji so na vpogled pri gradbenem odeljenju te direkcije.) — **Mašinsko odelenje** Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. marca t. l. ponudbe glede dobave žarnic in klesetov; do 21. marca t. l. glede dobave zakovic in podložnic; do 22. marca t. l. pa glede dobave vijakov. (Predmetni pogoji so na vpogled pri mašinskem odeljenju te direkcije.) Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 19. marca t. l. pri Intendanturi Bosanske Divizijske oblasti v Sarajevu glede dobave kvasa. — Dne 26. marca t. l. pri 37. pešadijskem polku v Karlovcu glede dobave stroja za sušenje perila. (Pogoji za to dobavo so na vpogled pri omenjenem polku.) — Dne 4. aprila t. l. pri Komandi Dravske diviz. oblasti v Ljubljani glede dobave 7150 kg petroleja in 900 kilogr. karbida. — Dne 6. aprila t. l. pri Ministrstvu vojske in mornarice, odeljenje za mornarico v Zemunu glede dobave 8000 parov čevljev.

Prodaja. Dne 25. marca t. l. se bo vršila pri Glavni direkciji državnog dobrot Beljec, Kneževu (Baranja) direktna pogodba glede prodaje prašičev. Predmetni oglasi z natančnejšimi pogoji so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš srčno-ljubljenski brat, stric in svak, gospod

Anton Leben

nožarski mojster

dne 15. marca t. l. po kratkem in mučnem trpljenju, previden s svetotajstvi za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto, dne 17. marca 1928 ob 1/3. uri popoldne iz mrtvaške veže splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 15. marca 1928.

Franc Leben,
brat.

Marija Kosmač roj. Leben,
sestra.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA ULICA 23 - TEL. 2552

TISKARNA MERKUR

TRG.-IND. D. D.

SE PRIPOROČA
ZA TISK VSAKOVRSNIH
TISKOVIN ZA TRGOVCE, OBRT.
NIKE, INDUSTRIJICE IN URADE.
LASTNA KNJIGOVEZNIKA.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

IVAN JELAČIN

LJUBLJANA

ZALOGA sveže
pražene kave,
mlelih dišav in
rudninske vode.

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte cenik!

Trgovci!

je najboljšje
namizno olje.

Stalno v zalogi v veletrgovinah v Ljubljani.

Zastopnik:
I. Schuster, Ljubljana
Telefon 2649.

VINO CET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
sedi

naifinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega
vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše
urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst.

★ SALDA - KONTE ★

STRACE - JOURNALE

BOLSKE ZVEZKE, MAPE

ODJEMALNE KNJIZICE

RESALNE BLOKE ITD.

naš po izredno nizkih cenah

KNJIGOVEZNIKA

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPTARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE.

Veletrgovina
v
A. ŠARABON
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko
blago

raznovrstno liganje,
moko in deževne pri-
delke. - Raznovrstne
rudninske vode.

Lastna pražarna za ka-
ve in mlin za dišave s
električnim obratom.

Cenik na razpolago!